

Місце релігії в сім'ї особи з обмеженими можливостями

Одним з важливих питань сьогодення, є повернення людства до Слова Божого, що пробуджує любов, терпіння, милосердя та толерантність до кожної особи, що потребує допомоги.

Самим древнім фундаментом суспільства, опорою, на якій тримається соціум, завдяки якій виживає та функціонує, є соціальний інститут у формі релігії.

У рамках вивчення релігії великий інтерес представляють роботи М. Вебера, Г. Зіммеля, З. Фрейда, Т. Парсонса, П. Бергера, Дж. Тайлора. Питанням проблем осіб з обмеженими можливостями в контексті релігійних концепцій присвячували свої праці Т. Захарук, Л. Кулд, А. Войцеховській, Т. Борутка, Й. Хеффер та ін.

Функціонування релігії, як певного соціального інституту обумовлене потребою забезпечення соціально-психологічних умов становлення та розвитку індивіда.

Релігія — це складне соціальне і духовне явище, коріння якого виходять з глибинних теренів суспільної історії. Соціальна природа та риси релігії вказують на її зв'язок з розвитком суспільства – певної самовідтворюючої системи, де один елемент пов'язаний з іншим. Слово походить від лат. *religio* – і означає зв'язок.

В своїй роботі «Елементарні форми релігійного життя» Е. Дюркгейм детально проаналізував соціальні функції релігії. Релігія, на його думку, виникає з нашої здатності любити та піклуватися про інших, з розуміння невідворотності смерті. Релігія допомагає пережити ті несправедливості, з якими людина стикається в житті: хвороби, бідність, нерівність.

Основною доктриною християн є вчення Христа, складене в Євангелії. Христос ставився з особливою любов'ю до всіх страждаючих (Лк 5: 31) зціляв,

давав їм радість життя і привертав до життя в суспільстві. Старався будити в них віру в своє божество і рятівне призначення.

Любов до ближнього, сформульована Ісусом має зміст саме в тому, що через любов до Бога ми любимо незнайому, неприємну, скалічену людину. Любов до Бога і любов до ближнього нероздільні, вони є єдиною заповіддю.

Місія Христа, що випливає з Євангелія, дає чітко зрозуміти, що не має безвартісного життя. Кожна людина має право на життя, що містить в собі безперечний обов'язок його охорони. Позиція Ісуса, його слова і вчинки, піклування про людей несуть на своїх плечах хрест каліцтва. Така сама позиція щодо осіб з обмеженими можливостями повинна характеризувати всіх віруючих.

Ми маємо на увазі те, що не тільки близькі, але й все суспільство, що конфронтується з проблемою різних форм вад людини є відповідальним за матеріальні та духовні потреби людей з обмеженими можливостями.

На нашу думку, релігійне виховання (починаючи з дошкільної установи) дозволяє дитині з раннього віку пізнавати Слово Боже, розкрити і зрозуміти себе і навколишній світ.

Батьки, вчителі, вихователі повинні спрямовувати виховання до формування позиції поваги до інших людей. Усвідомлення себе особистістю, своєї власної гідності накладає зобов'язання до виконання обов'язків стосовно інших людей.

Ми хочемо звернути особливу увагу на роль сім'ї в релігійних традиціях. Релігія в сім'ї функціонує як сукупність сімейних цінностей та традицій, які з великою силою впливають і з'єднують всіх через особистісні функції. Сімейна релігійна традиція є сумою досвіду минулих поколінь що дає членам сім'ї почуватися нерозривною співдружністю.

Група, якою є сім'я має сильне відчуття чуттєвих зв'язків, тому традиція найбільш тривало зберігається в крузі сімей (де емоційний чинник надзвичайно сильний, бо ставлення до традиції не байдуже).

Важливу роль відіграє саме християнська сім'я неповноцінної особи, яку локальна Церква оточує спеціальним піклуванням. Вона першочергово покликана до прищеплення потомству християнського вчення. Батьки повинні через свою віру і Божу ласку приймати кожную дитину, здорову чи покалічену, як Божий дар. Неповноцінна дитина не є покаранням за гріхи, але є способом одкровення Божих справ. Це чітко пояснює Христос, наприклад, у відповідь на запитання, чи глухоніма дитина є наслідком гріха батьків (І 9, 1).

Розуміння проблеми захворювання, допомагає проявити співчуття і проявити близьким хворого необхідну допомогу.

Потреба допомагати хворій чи немічній людині бере свій початок з сімей, де традиційно культивованим був звичай сусідської допомоги, спільних відвідувань і товариських зустрічей. Отже, ці традиції виконують соціалізаційну і виховну роль, навчають цінностей життя і співдружності. Людина не є самотньою істотою, потребує другої людини і має моральне право очікувати допомоги, якщо цього вимагає ситуація.

На нашу думку, обов'язок надання допомоги особам з обмеженими можливостями виникає з простої засади суспільного солідаризму. Це є соціологічний спосіб обґрунтування потреби взаємної підтримки і допомоги.

Поступово хворий звикає до незручностей – а іноді і до болю, - пов'язаному з лікуванням і постійному медичному огляду. Але при цьому він все більше потребує практичної допомоги та емоційної підтримки з сторони членів своєї родини. Тому, вони мають не тільки набувати необхідні навички догляду за хворим, але й в емоційному відношенні адаптуватися до нових умов, міняти свої погляди, звички, образ життя.

Зазвичай саме близькі люди є тими, на кого людина з психофізичними обмеженнями виливає свою біль, відчай та роздратування. Родині потрібно зрозуміти, що гнів, який вони відчувають є нормальною формою виявлення душевного стану. Часто такі відчуття виникають і у самих членів родини, що спрямовані на лікарів, на самих себе, на Бога, що він посиляє їм таке важке випробовування горем. Але Біблія каже: «У випробовуванні нехай ніхто не

скаже: «Мене випробовує Бог», тому що Бога неможливо випробовувати злом і він сам нікого не випробовує злом » (Іакова 1:13).

Більшість сімей зрозуміли, що їм легше зберігати надію, спостерігаючи приклад родин, які успішно справляються з такими ж труднощами:

- пристосуватися до змін у відношеннях з навколишнім соціальним середовищем;
- змиритися з наслідками хвороби;
- боротися з негативними емоціями;
- зберігати позитивний настрій.

В цьому випадку є звернення апостола Павла до філіппінців, де він написав, що допомогло йому в складних обставинах: «Все під силу завдяки тому, хто мене укріплює» (Ф 4:13).

Відомо, що духовний настрій сильно впливає на результати лікування і подальше життя хворого. У притчах царя Соломона зустрічаємо: «Дух людини допомагає переносити хворобу, але якщо дух уражений – хто це витримає?» (Притчи 18:14). Духовної сили страждущім додає життя Ісуса Христа на землі, його діяльність у зціленні багатьох хворих людей, розуміння і віра в те, що він звершить ще одне своє чудо, і тоді «ні один житель не скаже: „я хворий“» (І 33:24; 35:5, 6).

Під чудом, ми розуміємо, записане у Біблії пророцтво про земний рай, без болю та страждання (Откровення 21:3,4).

Таким чином, віра, Церква та релігія взагалом пробуджує найкращі виміри людської духовності, вчить цінувати та поважати права іншої людини, допомогати у відкритті безкінечних можливостей, адже приймаючи ці обмеження, які з'явилися від народження чи у результаті нещасного випадку, індивід може досягти не тільки великих успіхів в житті, підняти рівень життєдіяльності, знайти відповіді на свої запитання, перебороти відчуття себе як людини другого сорту, і в решті сприйняти свою хворобу як своєрідний дар Божий.